

Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU46

Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel

Sammanfattning

Utskottet föreslår att regeringen bemyndigas att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av upp till 5 000 pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 205 miljoner kronor.

Med hänsyn till Försvarsmaktens behov och det säkerhetspolitiska läget är det av stor betydelse att återanskaffningen av materielen kan ske skyndsamt. Anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap och anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, båda inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, bör därför ökas med 20 miljoner kronor respektive 185 miljoner kronor.

Förslagen innebär att anvisade medel ökar med 0,2 miljarder kronor 2022. Utgiftsökningen försämrar statens finansiella sparande med 0,2 miljarder kronor och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas i kammaren

Behandlade förslag

Utskottet lägger på eget initiativ fram ett förslag om ändringar av statens budget för 2022 om stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel.....	5
<i>Bilaga</i>	
Utskottets förslag till ändrad ram för utgiftsområde och ändrade anslag 2022	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel

Riksdagen

a) bemyndigar regeringen att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av upp till 5 000 pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 205 000 000 kronor,

b) godkänner ändrad ram för utgiftsområde och anvisar ändrade anslag enligt utskottets förslag i bilagan.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 23 mars 2022

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Adnan Dibrani (S), Martin Ådahl (C), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Janine Alm Ericson (MP), Borianana Åberg (M), Sofia Westergren (M), Eva Lindh (S), Robert Halef (KD) och Ilona Szatmari Waldau (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Under budgetperioden kan riksdagen besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag (9 kap. 4 § regeringsformen). Enligt 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen (RO) får ett utskott väcka förslag hos riksdagen i ett ämne som hör till dess beredningsområde (utskottsinitiativ). Finansutskottet ska enligt 7 kap. 9 § RO bereda förslag till beslut om statens budget enligt 11 kap. 18 § tredje och femte styckena, dvs. det s.k. rambeslutet och beslut om ändringar i statens budget. Med stöd av sin initiativrätt lägger finansutskottet i detta betänkande fram förslag till ändringar i statens budget för 2022 om stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel.

Enligt 10 kap. 4 § RO ska utskottet innan det väcker ett förslag som påverkar statens budget genom ett utskottsinitiativ inhämta behövliga upplysningar och yttranden om inte utskottet finner synnerliga skäl mot det. Bland utskottets underlag finns upplysningar från Regeringskansliet.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

Utskottets förslag till ändrad ram för utgiftsområde och ändrade anslag för 2022 finns i bilagan.

Tidigare ändringsbudgetar under 2022

Riksdagen har vid följande tillfällen 2022 beslutat om ändringar i budgeten för 2022:

- Extra ändringsbudget för 2022 – Ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, medel för testning och smittspårning samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2021/22:86, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137–142)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Fler åtgärder på skatteområdet med anledning av coronaviruset (prop. 2021/22:89, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137–142)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete, förstärkt evenemangsstöd och andra åtgärder med anledning av coronaviruset samt kompensation till hushållen för höga elpriser (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:169–173)
- Ändringar i statens budget för 2022 – Ekonomiskt stöd och utrustning till Ukraina (utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU40, rskr. 2021/22:174–175)
- Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina (prop. 2021/22:152, bet. 2021/22:FiU45, rskr. 2021/22:190).

Utskottets överväganden

Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av upp till 5 000 pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 205 000 000 kronor.

Ramen för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med 205 000 000 kronor till 77 209 299 000 kronor.

Anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap ökas med 20 000 000 kronor.

Anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ökas med 185 000 000 kronor.

Bakgrund

Rysslands invasion av Ukraina, som inleddes den 24 februari 2022, kränker Ukrainas territoriella integritet och suveränitet och innebär ett stort lidande för den ukrainska befolkningen. Detta agerande utgör ett brott mot de grundprinciper och de folkrättsliga regler som den europeiska säkerhetsordningen vilar på, vilken lägger grunden också för Sveriges säkerhet.

Utskottets ställningstagande

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

I statens budget för innevarande år är anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap uppfört med 44 207 502 000 kronor. Anslaget används bl.a. för åtgärder för att upprätthålla ett minsta bestånd av beredskapsvaror i lager.

I statens budget för innevarande år är vidare anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar uppfört med 20 215 713 000 kronor. Anslaget används bl.a. för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar.

Ukraina bedöms för närvarande inte ha tillräcklig tillgång till militär utrustning och Försvarsmakten har tillgång till efterfrågad materiel i form av pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning som i viss utsträckning kan avvaras under en begränsad tid.

Sverige har ett utrikes- och säkerhetspolitiskt intresse av att tillhandahålla materiel till Ukraina.

Enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta om överlåtelse av lös egendom om egendomen inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar eller om den inte anskaffats med statens medel. Den aktuella försvarsmaterielen i form av pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning behövs för statens verksamhet, men bedöms tillfälligt kunna avvaras som stöd till Ukraina. För att regeringen ska kunna överlåta materielen krävs mot denna bakgrund riksdagens godkännande.

Regeringen bör således bemyndigas att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av upp till 5 000 pansarskott och fältarbetsmateriel inom området minröjning, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 205 000 000 kronor.

I sammanhanget bör framhållas att utförelse av försvarsmateriel som utgör krigsmateriel enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel kräver tillstånd enligt samma lag.

Med hänsyn till Försvarsmaktens behov och det säkerhetspolitiska läget är det av stor betydelse att återanskaffningen av materielen kan ske skyndsamt. Anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap och anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar bör därför ökas med 20 000 000 kronor respektive 185 000 000 kronor.

Ramen för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap bör ökas med 205 000 000 kronor till 77 209 299 000 kronor.

Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas innebär att anvisade medel ökar med 0,2 miljarder kronor 2022. Utgiftsökningen försämrar statens finansiella sparande med 0,2 miljarder kronor och ökar statens lånebehov med motsvarande belopp.

BILAGA

Utskottets förslag till ändrad ram för utgiftsområde och ändrade anslag 2022

Tusental kronor

Utgiftsområde/anslag	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
6 Försvar och samhällets krisberedskap	77 004 299	205 000	77 209 299
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	44 207 502	20 000	44 227 502
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	20 215 713	185 000	20 400 713
Summa anslagsförändringar på ändringsbudget		205 000	